

משנה - תמיד - עיקר תוי"ט

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה ט](#)

[פרק ד](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

[פרק ו](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#)

[פרק ז](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק א - משנה א

[א] שומרים כו'. משום דבעי לאורויי במעשה דתמיד עבודת כהנים, נקט תחלה שמירתו ומקום שכיבתו עד שהוא מסדר כל הסדר שתחלה טובלין כו'. (מפרש המסכתא. ואינו פרוש רש"י): **[ב]** ואף על גב דקרא קאמר והחונים וגו' משה ואהרן ובניו, הכי קאמר והחונים וגו' משה, והדר אהרן ובניו. מדכתוב והחונים וכתוב שומרי, חונים לחוד ושומרים לחוד. גמרא: **[ג]** הניצוץ. לא שמעתי טעם למה נקרא כן. מפרש: **[ד]** ואפלו היו אותו עליות מקצתו בעזרה, יכולין כהנים לישב כשהיו עיפים, דגגים ועליות לא נתקדשו. ובעזרה אין אדם יכול לישב, דאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד. מפרש: **[ה]** והם כהנים פחותים משלש עשרה, ולפי שעדין לא הגיעו לעשות עבודה עבדין להו שומרים, שאותן שיכולין לעבד אינן רוצין לשמר. וגם אין מניחין אותן לשמר. מפרש: **[ו]** ובלשון אשכנז גיוועל"ב: **[ז]** ישנים כו'. בחציה שבחל: **[ח]** ביזם. כלומר, בידי אותם הכהנים הישנים לשם היו מנחות כל מפתחות העזרה. ומפרש במסכת מדות סוף פרק קמא היכן הייתה הנחתו, מקום היה שם אמה על אמה. מפרש: **[ט]** ובגמרא אמרינן, התם קרי להו רובים הקא קרי להו פרחי כהנה. אמרי, אין, התם דלא מטו למעבד עבודה קרי להו רובים, הקא דמטו להו למעבד עבודה קרי להו פרחי: **[י]** אבל להנות נתנו אפלו שלא בשעת עבודה. כמו שכתב הר"ב בריש פרק ז' דיומא: **[יא]** וטבל. והא דתנן במסכת מגלה פרק ב' משנה ד' לא מזין ולא טובלין אלא ביום, הינו בחיבי טבילה שצריכין ספירה כמו טמא מת או זב או מצרע כו'. ונדה ויולדת טבילתו בליל שמיני. מפרש: **[יב]** עין פרוש הר"ב בסוף פרק קמא דמדות:

פרק א - משנה ב

[יג] ודופק. מורה על המקיש בפתח בנחת. כמו קול דודי דופק [שיר השירים ה]. הרמב"ם: **[יד]** ופיס. בכאן בחצי בית המוקד הפנוי בקדש. דאין מטילין פיס אלא בעזרה במקום הקדוש, דכתוב בבית אלהים נהלך ברגש

כו' [תהלים נה]. ואף על גב דשאָר פּיִסוֹת הָיוּ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית כּו', הָתָם הֵינּוּ טַעְמָא מִפְּנֵי שְׁאוֹתָם הַכֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ בְּעֶזְרָה הָיוּ קְרוֹבִים לְלִשְׁכַּת הַגְּזִית וְהָתָם הָיוּ מִפְּיִסִים, אֲבָל הָכָא פִּינּוֹן דְּהָיוּ בְּבֵית הַמוֹקֵד שֶׁעֲדִין לֹא יָרְדוּ לְעֶזְרָה וְאִיכָא נִמְי בְּבֵית הַמוֹקֵד מְקוֹם מְקֻדָּשׁ הָיוּ מִפְּיִסִים הָתָם, וּבְעֶזְרָה אִי אֶפְשָׁר לְפִיֵּס כּו'. מִפְּרָשׁ. אֲבָל הַרְמַב"ם כְּתַב, וְיִפְיִסוּ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית פִּיֵּס רֵאשׁוֹן

פרק א - משנה ג

[טו] וְהָדָּ סֵתְמָא רַבִּי יְהוּדָה דְּמִדּוֹת פְּרָק קַמָּא מְשַׁנָּה ז': [זט] **בִּיָּדָם**. וּבְלִילֵי שַׁבָּת וַיּוֹס טוֹב כְּתַב הַרְמַב"ם דְּאִין בִּיָּדָם אִוּר, אֶלְא בּוֹדְקִין בְּנִירוֹת הַדּוֹלְקִים שֶׁם מֵעָרַב שַׁבָּת. וְאִף עַל גַּב דְּאִין שְׁבוּת בְּמִקְדָּשׁ, הָכָא גְזָרוּ, דְּלִשְׂאָ אֲבוּקָה שֶׁל גֵּר בִּידוֹ קְרוֹב לְוֹדָאֵי לְהִטּוֹת הַנֵּר שֶׁהוּא מִבְּעִיר מִמֶּשׁ: [יז] כְּלוּמַר, רְחוּק מִכְּתִלֵי הָעֶזְרָה. וְאִמְרִינָן בְּגִמְרָא דְּשֶׁל בְּנִין הָיוּ, כְּלוּמַר שֶׁל אֲבָנִים. דְּהָא כְּתִיב לֹא תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֶל מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ [דְּבָרִים טז], וְהָכִי קְאָמַר, לֹא תִטַּע אֲשֶׁרָה וְכָל עֵץ אֲצֶל וְגו': [יח] שַׁבִּית הַמוֹקֵד הָיָה בְּצַפּוֹן, כְּדַתְנָן בְּפֶרֶק ג' מְשַׁנָּה ג': [יט] **שְׁלוֹם כּו'**. כִּפֵּל לְשׁוֹן. מִפְּרָשׁ: [כ] **הַעֲמִידוֹ כּו'**. לָאוּ דְחַבְתִּין קְדִימֵי, שְׁאִין הַסֵּדֵר שְׁנוּי כִּד לְקַמּוֹ. אֶלְא מֵעֲמִיד אוֹתָם לְהַחֵם חֲמִין לְרַבּוּכָה. גְּמָרָא:

פרק א - משנה ד

[כא] **הִזְהַר**. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּדָבָר צָרִיךְ לְהִזְהִירוֹ, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ יְחִידִי וְשָׂמָא יִשְׁכַּח וַיִּגַע, וּמִתּוֹךְ שֶׁמִּזְהִירִין אוֹתוֹ נִזְהָר. מִפְּרָשׁ: [כב] **עַד כּו'**. דְּלִינָה פּוֹסְלַת מִן קְדוּשַׁת יָדַיִם וְרַגְלָיִם, וְצָרִיךְ לְחַזֵּר וּלְקַדָּשׁ. מִפְּרָשׁ: [כג] **וְהָרִי כּו'**. כָּל זֶה הָיָה אוֹמֵר לוֹ, הָרִי הַמְּחַתֵּה נְתוּנָה כּו'. מִפְּרָשׁ: [כד] **בְּמַעֲרָבוֹ**. כְּלוּמַר בְּאַלְכֶסוֹן [היא נְתוּנָה] מִמְּצַעַת בֵּין כְּבֶשֶׁת לְמִזְבֵּחַ בְּזוּיַת הַכְּבֶשֶׁת הִיא נְתוּנָה אֲצֶל מְקוֹם שֶׁכְּלָה הַכְּבֶשֶׁת, דְּהֵינּוּ בֵּין הַכְּבֶשֶׁת לְמִזְבֵּחַ. מִפְּרָשׁ: [כה] **אִין כּו'**. שְׁבִין אוּלָם לְמִזְבֵּחַ אִין אֲדָם יְכוּל לְכַנֵּס בְּהוֹן אֶלְא בְּשַׁעַת עֲבוּדָה, וְכַבֵּשׁ הוּא כְּמִזְבֵּחַ לְכָל דָּבָר. מִפְּרָשׁ: [כו] **וְלֹא נֵר כּו'**. לְפִי שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי. מִפְּרָשׁ. וְנִרְאָה לִי שֶׁרְצוֹנֵנוּ לומר דְּמִשׁוּם שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי הוּא אֲמִינָא שְׂיִהִיָּה גֵר בִּידוֹ, קָא מְשַׁמַּע לָן מִתְנִיתִין דְּלֹא: [כז] **לֹא כּו'**. לְפִי שֶׁהָיוּ מִצַּד אַחַר שֶׁל כְּבֶשֶׁת בְּמִזְרָחוֹ, דְּהָא גְבִיהַ הַכְּבֶשֶׁת שֶׁהוּא גְבוּהַ הַרְבֵּה אֲמוּת, הָיָה מִפְּסִיק. מִפְּרָשׁ: [כח] **וְלֹא כּו'**. מִפְּנֵי שֶׁרוּצָה לומר עַד שְׂיִהִיו שׁוּמְעִין כּו' תִּנְיִ וְלֹא הָיוּ כּו'.

מִפְרָשׁ : **[כט]** עֵת. לְקַדֵּשׁ. [עין פייג מ"ב. בית דוד]. מִפְרָשׁ : **[ל]** דָּאֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ
כְּתִיב : **[לא]** לְצַפּוֹן. כְּלוּמַר, לֹא הָיָה מְהֵלֶךְ כְּדַרְכּוֹ דִּרְדָּךְ מִזְרַח וְיוֹצֵא חוּץ
לְעִזְרָה אֲלֵא הוֹפֵךְ פָּנָיו לְצַפּוֹן הָעִזְרָה דְּהֵינּוּ לְדָרוֹם הַמְזֻבָּח : **[לב]** הֶלֶךְ כּוֹי.
וְאִם תֹּאמַר הָא בְּעֵינָיו וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמְזֻבָּח, וְנָהִי דְכַבֵּשׁ כְּמְזֻבָּח לְכָל מְלִי, מְכַל
מְקוֹם הָיָה לָנוּ לְקָרְבוֹ אֶצֶל הַמְזֻבָּח וְעַדִּין הוּא רְחוֹק מִן הַמְזֻבָּח עֲשָׂרִים
אֲמָה. וְאָמַר לִי רַבִּי, דְּמִוְהַשְׁלִיךְ כּוֹי דְּיִקְיֵן דְּקִים לְהוּ לְרַבְּנָן דְּלֹא מְקָרִי
הַשְׁלָכָה פְּחוּת מְעַשְׂרִים אֲמָה, וְעוֹלֵת הָעוֹף הִיא נְעֻשִׂית עַל קָרוֹ דְּרוּמִית
מִזְרַחִית, הֶלֶכְךָ מְנִיחַ אֶת הַדָּשָׁן רְחוֹק מִן הַמְזֻבָּח עֲשָׂרִים אֲמָה מְקוֹם
שְׁנוֹתָנִים שָׁם מְרָאָה וְנוֹצָה כּוֹי. מִפְרָשׁ : **[לג]** מְרָאוֹת כּוֹי. וְכָל אֱלוֹי נְבִלְעִים
בְּמְקוֹמָן. אֲבָל תְּרוּמַת הַדָּשָׁן נְרָאָה לִי דְלֹא הָיְתָה נְבִלְעַת, כְּדְמוּכַח בְּיוֹמָא
דְּף כ"א וּבְכַרְתוֹת דְּף ו'. מִפְרָשׁ. אֲבָל הַתּוֹסְפוֹת בְּיוֹמָא שָׁם וּבְזַבְּחִים דְּף
ס"ד כְּתָבוּ דְּאִין רְאָיָה. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב :

ב

פרק

פרק ב - משנה א

[א] הוֹאִיל וְרוֹצִין לְקַדֵּשׁ יְדִיָּהֶם וְרַגְלֵיהֶם לְצַרְךָ עֲבוּדָה רְשָׁאִים לְלַכֵּת בֵּין
הָאוֹלָם לְמְזֻבָּח. מִפְרָשׁ : **[ב]** הַמְגֻרְפוֹת. יַעִים לְהַסִּיר אֶת הַדָּשָׁן וּלְפָנוֹתוֹ
לְתַפּוּחַ : **[ג]** הַצְּנוּרוֹת. מִזְלָגוֹת לְהַסִּיר אֶת הָאֲבָרִים. מִפְרָשׁ : **[ד]** וְעָלוּ כּוֹי.
וְקִדְּם תְּרוּמַת הַדָּשָׁן לֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת, לְפִי שְׁצָרִיךְ לְהַרִים תְּרוּמַת
הַדָּשָׁן קִדְּם שְׁיַפְנוּ אֶת הַדָּשָׁן לְתַפּוּחַ. מִפְרָשׁ : **[ה]** וְהַפְּדִיָּים. הַחֲלָבִים. וְכֵלֶם
נְקָרְאוּ כֵן עַל שֵׁם הַפְּדֵר שְׁבַפְתוֹב : **[ו]** סוּדְרִין כּוֹי. כְּדִי שְׁלֹא יִפְסְלוּ בְּלִינָה,
שְׂאִין יְכוּלִין לְהַקְטִירָן עַד [לְמַחַר] לְאַחַר שְׁיִקְטִירוּ אֲבָרֵי תְּמִיד, וְאִם לֹא
סִדְרָן עַל הַמְזֻבָּח הָיוּ נִפְסְלִים בְּלִינָה כּוֹי. וְאֲמָרִין בְּזַבְּחִים דְּף פ"ז דְּאִין
לִינָה בְּמְזֻבָּח, וְכַבֵּשׁ הָרִי הוּא כְּמְזֻבָּח לְכָל דְּבָר. וּלְאַחַר שְׁיִסְדְּרוּ אֶת
הַמְעַרְכוֹת יַחְזִירוּ אֶת הָאֲבָרִים עַל הַמְעַרְכָּה וְיִצִּיתוּ בָּהּ הָאוֹר :

פרק ב - משנה ב

ז החלו. התחילו. מפרש: **ח** ואחר כך גורפין מהכרי ההוא ומוציאין אל שפך הדשן עד שמבערין האפר מן המזבח, והוא הנקרא דשון המזבח על האמת, זולתי במועדים כו'. הרמב"ם: **ט** הפהן. מי שמטל עליו לעשות. מפרש. והרמב"ם כתב, כל מי שיצא מן הכהנים כו'. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ג

י וקשיא לי לישנא דהחלו מעלין שהוא לשון רבים, ובמשנה ה' פרק ב' דיומא פתבתי דמדכתיב ובער ילפינו דבבקר כהן אחד מעלה אותם. ובדברי הרמב"ם משמע דגזרין דהכא לאו שני גזרים הם, אלא בכל עצי מערכה [דמערכה גדולה] מירי. וזה לשון המפרש, הזוכה בתרומת הדשן זכה בסדור המערכה ובשני גזרין. והא דקתני החלו מעלין, רצה לומר שהיו מסייעין לו, שהם היו מעלין העצים והוא סדרן. וסדור השני גזרין היה אחר מערכה שניה. ועין תוספות יום טוב: **יא** אליבא דמאן דאמר דטעמא משום ישוב ארץ ישראל. מפרש:

פרק ב - משנה ד

יב והוא המקום שמאחיזים בו האור, כמו שכתב הר"ב במשנה ח' פרק ג' דפירה, אלא דתנו [התם] חלונות מלבד וחזיתה, ויש לפרש דחלון ופתח שניהם להאחיז האור, ופתח הוא גדול מחלון ובו מאחיזין תחלה באש גדולה, וחלונות קטנות מפתח, ובמקומות שיש עצים עבים שלא יאחו אור בהם מחמת האש שבפתח, ולכן מפתחין חלונות שם כדי שיוכל להכניס האור עצמו לשם. עין תוספות יום טוב: **יג** וראשי כו'. שלא דחקו מהלך רגלי הכהנים שהיה אמה, שלא יקרעו ולא ישרפו בגדיהם. הראב"ד: **יד** מציתין כו'. והצתת האליתא נפקא לן ביומא דף כ"ד מוערכו עצים על האש, דהכי קאמר ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, ואחר כך וערכו עצים על האש. ובתורת כהנים, וערכו, עצים על גבי אש ולא על גבי עצים:

פרק ב - משנה ה

{טו} תאנה. ואי נמי של אגוז ושל עץ שמן. אלא חד מתלת נקט. ורש"י כתב, בשל תאנה היו רגילים. וטעם אגדה הוא, שבו היתה תקנה לאדם הראשון, ויעשו להם חגורות: **{טז}** שניה. דמערכה גדולה כפרתה מרבה, הלכך אקדמוה. ואי בעית אימא, אי לא משכח עצים למערכה שניה מי לא מעיל ממערכה גדולה. גמרא: **{יז}** מפנגד כו' דרומית. שכל הנטל מעל מזבח החיצון לנתן בפנים אינו נטל אלא בסמוך שאין לפניו ממנו, כדגמרינו להו בגמרא ריש פרק ו' דזבחים: **{יח}** משוך כו'. טעמא, דקסברה מתניתין כליה מזבח בצפון קאי, ופתח ההיכל באמצע העזרה רחב עשר אמות, נמצא שאין מן המזבח לפני הפתח אלא חמש צפוניות, ומהן אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום הקרן ואמה מקום רגלי הכהנים, ולהכי קאמר משוך ארבע אמות, ללמדך שישדרה חוצה מאלו הארבע אמות יסוד וסובב וקרן והלוח, שתהא המערכה כנגד הפתח, דכי מסגי לצפון טפי, תו ליכא פתח כו'. גמרא שם. ועין תוספות יום טוב: **{יט}** הציתו כו'. ואפתי הנה חדא לקיום האש כמו שכתב הר"ב במשנה דלעיל. ולא חשיב אלא הנך תרתי דדמין להדדי ומציתין אותן ביחד ומחד קרא מפיק להו. תוספות: **{כ}** ובעזרה אי אפשר לפייס, דאין נכון לעמוד בעזרה בלא מצנפת, כדאמר ביומא דף כ"ה הממנה בא ונוטל מצנפת של אחד כו'. אי נמי משום דהווי קימי [כבכוליא] מסביב, אי אפשר, דהווי אחורים לבית. תוספות והמפרש:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

{א} מזבח כו'. אקדמיה לדשון המנורה, דכי עיל להיכל במזבח פגע ברישא, דתניא, שלחן בצפון כו' ומנורה בדרום כו', מזבח ממצע ועומד באמצע ומשוך כלפי חוץ קמעה, דכתיב ואת המנורה נכח השלחן, בעינן דחזו להדדי. גמרא: **{ב}** וכן כתב עוד להלן והשלישי מדשן כו' ומקטיר קטרת. טעות הוא ביזו, דהא תנו בפרק ה' משנה ב' חדשים לקטרת. ועוד,

בְּרִישׁ פָּרֶק ו' מִי שֶׁזָּכָה בְּדָשׁוֹן מִזִּבְחַת הַפְּנִימִי כּוֹי מִקְדִּימִים כּוֹי. וּלְשׁוֹן
הַרְמַבִּי"ם, וְהַשְּׁלִישִׁי מֵרִים דְּשׁוֹן מִזִּבְחַת הַפְּנִימִי לְפִי שֶׁבּוּ מִקְטִירִין הַקְּטָרֶת.
וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ג} וְאִין נִרְאָה כּוֹ מִסּוֹף פָּרֶק דְּלִקְמוֹן. וְהַמְּפָרְשִׁים
פָּרְשׁוּ שֶׁם הַזָּנָב. אָבֵל הָעֶרוֹץ כָּתֵב שֶׁהוּא הָעֶצָה כְּדִכְתִּיב לְעַמֶּת הָעֶצָה: {ד}
וּבְפָרֶק דְּלִקְמוֹן מִשְׁנָה ג' תֵּנּוּ דְכָבֵד תְּלוּי בַדְּפִן הַיְמָנִית. וּלְשׁוֹן הַמְּפָרֶשׁ, וּבו
מַחְבֵּר הַקְּנָה וְהַלֵּב:

פרק ג - משנה ג

{ה} אָמַר לָהֶם כּוֹי. לְאַחַר שֶׁהִפְסִיחוּ וְעֵדִין הָיָה לִיָּלָה, אָמַר לָהֶם הַמְּמַנֶּה
לְאוֹתָם שֶׁזָּכוּ בְּעִבּוּדֵת תְּמִיד בֵּין בְּשַׁחֲיטָה בֵּין בְּהַעֲלָאת אַבְרִים, שֶׁכָּלֵן
מִתְעַסְקִים בְּהַכְנֵתוֹ כְּדָאֵמַר מִי שֶׁזָּכָה בְּתִמִּיד כּוֹי, וּבִקְרוּ אוֹתוֹ לְאוֹר
הָאֲבוֹקוֹת. כֶּךָ כָּתֵב הַמְּפָרֶשׁ: {ו} הֵיוּ שָׂם. פָּרְשׁוּ הַרְמַבִּי"ם וְהַמְּפָרֶשׁ, בְּבֵית
הַמּוֹקֵד, וְאַחַת מֵהֶן נִקְרְאת לְשַׁכֶּת בֵּית הַמּוֹקֵד שֶׁשָּׁם יוֹרְדִין לְבֵית הַטְּבִילָה
וּכְדֵתֵנּוּ בְּמִשְׁנָה ו' פָּרֶק קַמָּא דְּמִדּוֹת. וְאַף עַל גַּב דְּהֵתֵם תֵּנּוּ לְשַׁכֶּת הַטְּלָאִים
מִעֲרַבִּית דְּרוֹמִית, מִשְׁנֵי בְּגִמְרָא, אֶקְצוּיִי מִקְצִיא, וּדְאֵתִי מְצַפּוֹן מִתְחַזִּי
לִיה בְּדָרוֹם כּוֹי. וּמִסְתַּבְּרָא דְּמִעֲרַבִּית דְּרוֹמִית הָיָה כּוֹי, וּמִר חֲשִׁיב דְּרָךְ יָמִין
וּמִר חֲשִׁיב דְּרָךְ שְׂמָאל. וּפְרִשׁ רַשִׁי"י, שֶׁעוֹמֵדֵת בְּמִעֲרַב וּמְאַרְכֶּת לְדָרוֹם
וְצַפּוֹן עַד קְרוֹב לְמִקְצוֹעוֹתֵיהֶן כּוֹי, וְלְדָרוֹמִית הָיָה טְפִי. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם
טוֹב: {ז} הַחוֹתְמוֹת כּוֹי הַמּוֹקֵד. לְפִי מִשְׁנָה ו' דְּפָרֶק קַמָּא דְּמִדּוֹת וּלְמָה
שֶׁכָּתְבִתִּי בְּסִמּוּד הָיָה נִרְאָה לִי דְגָרְס אֶפְכָּא. וְאֵתִיא נְמִי לְשַׁכֶּת לָחֶם הַפְּנִים
בְּמִזְרְחֵית דְּרוֹמִית, כְּדָאֵתִיא בְּגִמְרָא [וימא דף יז]: {ח} מִפְּנֵי שֶׁהֵיוּ נוֹטְלִין הָאִשׁ
לְצַרְךָ הַמְּזִבְחַת, דְּמִצְוָה לְהַבִּיא מִן הַהַדְּיוֹט כְּדָאֵתִיא בְּתוֹרַת כְּהֵנִים. מְפָרֶשׁ:

פרק ג - משנה ד

{ט} וְהַבִּיאוּ הַרְמַבִּי"ם. וְאַנִּי חֲשַׁבְתִּי וּמְצִאתִי שֶׁיִּשְׁנֶם הַרְבֵּה יוֹתֵר מִכְּפָלִים
מִתְשַׁעִים וְשָׁלֵשׁ. וְאִי לֹא גָרְסִינָן אֶלָּא חֲגִי וּמִלְאָכִי אֵתִי שְׁפִיר, שֶׁכֵּן עֲמַדְתִּי
לְמַנְיָן בְּשְׁנֵי סְפָרִים אֵלוֹ כּוֹי וְאִינָם כִּי אִם תְּשַׁעִים וְשָׁלֵשׁ, צֵא וְחֲשַׁב.
וְהַרְמַבִּי"ם בְּפִירוּשׁוֹ (וּבַחֲבוּרָו) כָּתֵב שֶׁמִּנְיָן זֶה אֶפְשָׁר הוּא כְּנֻד מֵה שְׁצָרִיכִים
לְכָלִים לְעִבּוּדֵת הַיּוֹם. לְכֵךְ נִרְאָה לִי שֶׁחֲכָמִים לֹא נִתְּפוֹנוּ לְהוֹצִיא כָּלִים
כְּסוּכִים הַשְּׂמוֹת, דָּאִם לֹא כֵן הָיָה לְהוֹי לְהַעֲמִיד הַסְּכּוּם שֶׁל כָּל הַשְּׁלֵשָׁה
סְפָרִים, אֶלָּא לְפִי שֶׁרָאוּ שֶׁסְּכּוּם הַכָּלִים הַצָּרִיכִים לַיּוֹם מְכּוּן לְשְׂמוֹת
שְׁבַשְׁנֵי סְפָרִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל אֶסְמְכִינְהוּ אֶקְרָאִי. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב, וְעֵינָן

פרק ג - משנה ה

[י] שְׁלֵחָנוֹת. שְׁהִיוּ מְנִיחִים הַבְּהֵמָה עַל שְׁלֵחָנוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה נִגְרָרֶת עַל גְּבִי קָרְקַע. תּוֹסֵפוֹת:

פרק ג - משנה ז

[יא] שְׁנֵפֶתַח. לְמַדִּין בְּגִמְרָא, אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, עַד שֶׁיִּהְיֶה פְּתוּחַ, וּמִשָּׁם לְמַדִּין לְכָל הַקְּרָבָנוֹת. עֵינֵי תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ג - משנה ח

[יב] וְאֶפְשָׁר שְׁנִקְרָאת מְגֵרְפָה לְפִי שְׁצוֹרְתָה הִיְתָה כֵּן. הֶרְמְבִ"ם: **[יג]** נִמְצְאוּת כְּלָה מוֹצִיָּא אֶלְף מִיְנֵי זָמַר. וְאָמְרוּ בְּגִמְרָא דְּגוֹזְמָא הִיא. וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׁכַל אֶחָד מוֹצִיָּא עֲשָׂרָה מִיְנֵי זָמַר, נִמְצְאוּת כְּלָה מוֹצִיָּא מֵאָה מִיְנֵי זָמַר. וְכֵן פֶּרֶשׁ הֶרְמְבִ"ם: **[יד]** מִשְׁמַע דְּתַחֲלַת דְּבָרֵי דְּלִשְׁקָעוּ לָאוּ דְּיֻקָּא, שְׁהָרִי כָּל עֲצָמוֹ שֶׁל גִּלְגַּל לֹא נַעֲשֶׂה אֶלָּא לְהַשְׁמִיעַ קוֹל. וְעֵינֵי תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב: **[טו]** הַשׁוֹפָר. יָדוּעַ שֶׁהַשׁוֹפָר תּוֹקְעִין אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם בְּמִקְדָּשׁ, וְכִמוֹ שְׁנֵתְבָאָר בְּסוּף סֶכֶה. הֶרְמְבִ"ם: **[טז]** בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. שֶׁהַכֹּהֲנִים וְהָעַם הָעוֹמְדִים בַּעֲזָרָה הִיוּ אֹמְרִים בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כְּדַתְנֵן בְּיוֹמָא מִשְׁנָה ב' פָּרָק ו', וְעַל אוֹתוֹ קוֹל הוּא אֹמֵר כֵּן, אֶלָּא שְׁמִיחָסוּ לְכַהֵן גְּדוֹל שֶׁהוּא רֹאשׁ הַמְּדַבְּרִים. וְאִין נִרְאָה שֶׁיִּהְיֶה קוֹל שֶׁל כַּהֵן גְּדוֹל לְבַדּוֹ כּוּי לְהַחֲלִיט עַל כָּל כַּהֵן גְּדוֹל, אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן. וְכֵן מוֹכַח לִישְׁנָא דְּמִתְנִיתִין בְּשַׁעָה כּוּי. וְעֵינֵי תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ג - משנה ט

[יז] וכן כתב עוד לקמן, וכן שנוי בפרק ו' דהטבת שתי גרות קודמת לקטרת, וכאבא שאול דסבירא ליה הכי. אבל בפרק קמא דיומא משנה ב' תנן ומקטיר את הקטרת ומיטיב את הגרות, וההיא כרבנן כו'. ונמצאת למד דלרבנן זריקת דם התמיד קדם להטבת חמש גרות. וכן פסק הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב: **[יח]** ודלא כתנא דמשנה ז' פרק י"א דמנחות: **[יט]** כלומר, וצריך להפסיק ביניהם בעבודה אחרת פדאיתא בגמרא, לכל מר פדאית ליה. ומיהו לכלי עלמא אין צריך להפסיק אלא בעבודה אחת. ומיהו שחיטה לאו עבודה היא. וקבלה והולכה כתב הרשב"א לפי שאינן רק חלקי עבודה ולא עבודה שלמה, וכן כתב גם בטעם השחיטה. ועין תוספות יום טוב: **[כ]** דקרא אסמכתא בעלמא הוא. ועין תוספות יום טוב: **[כא]** לאו דוקא, אלא רצונו לומר שחיטה וזריקה: **[כב]** וכל זה תמצא בתשובת הרשב"א סימן ש"ט וע"ט. ועין תוספות יום טוב:

ד

פרק

פרק ד - משנה א

[א] אוחזים בו. בשעת שחיטה ומסיעים אותו. המפרש: **[ב]** למערב. שצריך שיהא בית שחיטתו כלפי מערב, דכתיב ושחט אותו וגו' לפני ה'. מפרש. ומה שכתב הר"ב שאם ירביץ, אראשו לדרום קאי: **[ג]** כמו שנקאמר ובתחפנחס חשך היום [וחזקאל ל]. הרמב"ם. ובברייתא, או אינו אלא חובת היום [כלומר כל יום ויום תקריבו שנים]. כשהוא אומר את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, הרי חובת היום אמור: **[ד]** כלומר, ועל טבעת שניה לאו בטבעת שניה של סדר ראשון שהיא אצל המזבח אלא בטבעת הראשונה שהיא אצל הקרן בסדר השני המשוכה לצד צפון, ופני השוחט וצואר הבהמה לצד מערב צפון באלקסון כדי שלא יעכב אור השמש לבא כו'. המפרש. וקשה כו'. והתוספות כתבו הטעם שהרחיקו מן המזבח, שפא יטיל גללים. והבעל המאור כתב, לפי שנשחט

נגד יום, ותנייא מעולם לא יצאה חמה מקרון מזרחית צפונית ולא שקעה בקרון מערבית צפונית, וכמו שהחמה מפלגת מן הקרנות של צפון העולם כך היה התמיד מפלג בשחיטתו מן הקרנות של צפון המזבח. ועין תוספות יום טוב: **(ה)** וזה לשאר קרבנות, חוץ מתמידים דכתיב בהו ליום: **(ו)** ארבע רגלים יחד. מפרש. ודעת הרמב"ם שאוחזין ידיו ורגליו בידיהו בלבד: **(ז)** המקבל. שעומד כנגד השוחט באלקסון, ומצדד עצמו כדי שיהא פניו כלפי דרום. המפרש: **(ח)** מפרש בפרוש הר"ב משנה ד' פרק ה' דזבחים. ובגמרא פריך דניתב ברישא מערבית דרומית והדר מזרחית צפונית, ומשני, כיון דאמר מר כל פנות כו' דרך זמין, ברישא בההיא פגע ופרש רש"י, כשעולה בכבש ופונה לימין פוגע במזרחית צפונית קדם מערבית דרומית, ואף על גב דהקא על הרצפה עומד והכלי בידו וזורק למרחוק, אפלו הכי כיון שבחטאת שנתנה בעליונה של קרון צריך לעלות בכבש דרך הדרום ופונה למזרח, הכי נמי בכל הדמים אף על פי שנתנין למטה מתחיל להקיף מדרך הדרום שהוא פניו של מזבח ומשם פונה לימין: **(ט)** דרומית. בגמרא, מדכתיב בשעיר נשיא אל יסוד מזבח העולה, שאין תלמוד לומר אלא לומר תן יסוד במזבחה של עולה [ועין פ"ז דזבחים אות ה' ופ"ה אות י"ט]. ופרשו התוספות דתרתני ילפינן מנה, לתחלת מתן דמים שצריכים יסוד, ומדלא כתיב אל יסוד העולה וכתיב יסוד מזבח, למדרש נמי לשעירים דבעינן יסוד. ודרשינן תרתני, דקדם יש להעמיד פשטיה דקרא לתחלת מתנות, והיתור לשעירים:

פרק ד - משנה ב

(י) ומניחים רגל השביר ברגל האחר. אלא נוקבו בשני הרגלים ומניחו באנקליות דרך הנקבים. וכל כך למה, שלאחר שהפשיטה מנתחה אבר אבר, וכשחותר רגל זמין עדין תלויה בהמה ברגל השמאלית. ואם היה תולה אותה כמו הטבחים, לאחר שיחתך ממנה רגל זמין תפל בהמה לארץ לפי שאותו הרגל תחוב ברגל האחר ועל ידי כן תלויה בהמה. מפרש: **(יא)** הפרעים. רגלי בהמה. ועל שם פריעה קרי להו פרעים. שמאחר שהפשטו הידים עד כנגד החזה, יכול לחתך כל ארבע רגלים יחד. מפרש. ולא הרגלים כלם שסופיהו חותכן לאחר כך כדלקמן, ולכך יתכן לומר דמירכים עד מקום הפריעה קורא כרעים ולא יותר: **(יב)** מרק כו'. כלומר גמר הפשטו נגד החזה וצואר וסוף הידים. [ועין בלומא פ"ג מ"ד]. מפרש: **(יג)** חתך כו'. הוא הדין דקדם שיחתך הידים הוה ליה לחתך רגל הימנית, אלא שעדין כבד בהמה ברגלים והבהמה נתלית. ובכל הסדר הזה אין שום פסוק כי אם סברא לפי מה שנכון לעשות עושין. מפרש: **(יד)** חתכה כו'. ועדין תלויה בהמה ברגל השמאלית: **(טו)** גלוי. עכשיו שנוטל רגל הימנית, כשקרעו נמצא כלו גלוי לפניו ויכול לראות בפנים, שכשלא היה

הָרַגְל עֲדִין חֲתוּךְ אֶפְלוּ אִם הָיָה קוֹרְעוֹ לֹא הָיָה מֵה שְׁבַפְנִים נִרְאָה כְּמוֹ עֵתָה. מִפְּרֹשׁ: **{יט}** **הָרֵאשׁ**. וְהָא דְלֹא קִתְּנֵי בֵּית הַשְּׁחִיטָה סֶתֶם, לְמַעוּטֵי שְׁחִיטַת בֵּית צִנְאָר אֲתֵיָא, סְלֵקָא דְעֵתָךְ אֲמִינָא דְכְּמוֹ שְׁהֵרֵאשׁ מְגִנָּה בְּשִׁבִיל שְׁחִיטָה הֵכִי נִמְי צִנְאָר מְגִנָּה, קָא מְשֻׁמַּע לֹן דְלֹא. וְצִנְאָר כְּשֶׁהָיָה נוֹשֵׂא הָיָה הוֹפֵךְ הַחֲתוּךְ אֶצְלוּ וְאִינוּ נִרְאָה. אֲבָל הָרֵאשׁ, קִרְנֵיו בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו וְחֻטְמוֹ כְּלָפֵי זְרוּעוֹתָיו וּבֵית שְׁחִיטָתוֹ לְמַעְלָה, הִלְכָךְ מִכְסָּה הַפֶּדֶר בֵּית הַשְּׁחִיטָה, וְהֵכִי יָפָה לַעֲשׂוֹת. וּשְׁחִיטַת הַצִּנְאָר אִינוּ מְגִנָּה בְּדָם כָּל כָּךְ כְּמוֹ הָרֵאשׁ. מִפְּרֹשׁ: **{יז}** **כָּל צִרְפָּה**. וְלֹא קִבַּע בָּהּ הַדְּחָה, שְׂיֵשׁ כָּרֵס שְׂיֵשׁ בָּהּ טִנְפַת הַרְבֵּה וְיֵשׁ שְׂאִין בָּהּ כָּל כָּךְ. מִפְּרֹשׁ:

פרק ד - משנה ג

{יח} **הַסְּכִין כּוֹי**. וְעַד עַכְשָׁיו לֹא הָיָה לוֹ צִרְךְ לְסַכֵּין לֹא בְּנִטְיִלַת הַפֶּדֶר וְלֹא בְּנִטְיִלַת הַקְּרָבִים, שְׁזָהוּ דְבַר שְׁנוּטְלִין וּמִפְּרִידִין בְּלֹא סַכֵּין. מִפְּרֹשׁ: **{יט}** שְׁכֻשְׁחוֹתְכִים אֶת הַכְּבֵד וּמִפְּרִידִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ נִשְׁאָר מְעַט כְּבֵד מִן הַעֲקָץ אֶצֶל הַכְּלִיּוֹת, וְלֹא הָיָה מְזִיזָה מִמְּקוֹמָהּ. מִפְּרֹשׁ. וְאֲצַבַּע לְשׁוֹן נִקְבָּה: **{כ}** **הַחֲזָה**. לְפִי שְׁהַחֲזָה עַל הַדְּפָנוֹת כְּמוֹ אֶהֱל, וְכֻשְׁנוּטֵל אֶת הַחֲזָה מִשֵּׁם הַיּוֹי כְּמוֹ שְׁנוֹקֵב בְּבִהֶמָה, שְׁהַחֲזָה קָצֵר בְּרַחְבּוֹ וְדוֹמָה הַמְּקוֹם לְאַחַר נְטִילָתוֹ כְּחִלּוֹן. מִפְּרֹשׁ: **{כא}** **עַד כּוֹי**. נִסְחָ אַחַר עִם הַשְּׁדָרָה. וּפְרֹשׁ הַמִּפְּרֹשׁ אֶצֶל הַשְּׁדָרָה חוֹתָךְ וְלֹא הָיָה נוֹגַע בְּשְׁדָרָה, שְׁהַשְּׁדָרָה הָיָה מְנִיחַ עִם הַדְּפֹן הַשְּׂמָאֲלִי, לְפִי שְׁבִזָּה הַדְּפֹן הָיָה תּוֹלָה הַכְּבֵד, וְלֹא הָיָה חוֹתָךְ הַשְּׁדָרָה עִמּוֹ שֶׁלֹּא יֵהָא כְּבֵדָה הַרְבֵּה: **{כב}** **רַבּוֹת**. אֶצֶל הַחֲזָה. כְּלוּמַר הָיָה חוֹתָךְ וְיִוֹרֵד עַד שְׂיֵהָא מְגִיעַ לְאוֹתָן צְלָעוֹת. וְגַם לְמַעְלָה אֶצֶל הַעֲקָץ הָיָה מְנִיחַ שְׂתֵי הַצְּלָעוֹת, וְלִקְמוֹן מִפְּרֹשׁ כְּשִׁיפְרֹשׁ דְּפֹן הַשְּׂמָאֲלִי כּוֹי. מִפְּרֹשׁ: **{כג}** **שְׂתֵי כּוֹי**. שְׂתֵי צְלָעוֹת הַנִּיחַ בּוֹ כְּבָר כְּשִׁחֲתָךְ הַדְּפֹן הַיְמָנִי, וְעַכְשָׁיו הַנִּיחַ בּוֹ עוֹד שְׂתֵים מִצַּד אַחַר, וְזָהוּ אוֹתָן צְלָעוֹת שֶׁהוּן מִדְּפֹן אֶצֶל חֲזָה, וְעֲדִין לֹא חֲתָךְ דְּפֹן הַשְּׂמָאֲלִי. לְכָךְ שְׂיָךְ לֹמַר וְהַנִּיחַ בָּהּ, שְׁעֲדִין הוּן מְחַבְּרִין לְדְפֹן. מִפְּרֹשׁ: **{כד}** **בָּה**. כְּתַב הַמִּפְּרֹשׁ דְלֹא גְרָסִינֵן בָּהּ. אֶלָּא וְהַנִּיחַ [אֶצֶל הַעֲקָץ] שְׂתֵים דְּהִינּוּ לְמַעְלָה וּשְׂתֵים מִלְּמַטָּה אֶצֶל הַחֲזָה וְהַנִּיחֵן בְּמִקְוֵמֵן וְלֹא חֲתָךְ עִם הַדְּפֹן, וְכֵן הַנִּיחַ בְּחִבְרָתָהּ שְׂתֵים לְמַעְלָה אֶצֶל הַעֲקָץ. וְלְפִי שֶׁלֹּא פְּרֹשׁ לָךְ לְמַעְלָה שְׂתֵי צְלָעוֹת לְמַעְלָה בְּנִטְיִלַת דְּפֹן יְמִין פְּרֹשׁוֹ כְּאִן נִמְצָא מְנִיחַ כּוֹי: **{כה}** **שְׁהַכְּבֵד כּוֹי**. וּבְשִׁבִיל שְׁהַכְּבֵד לָאוּ מִן הַדְּפֹן הוּא וְאִינוּ בְּכֻלָּהּ אֶלָּא תְלוּי בָּהּ, לְכָךְ נִקְרָאת גְּדוּלָּה. מִפְּרֹשׁ: **{כו}** **חוֹתְכּוֹ**. אֶצֶל רֵגֶל הַשְּׂמָאֲלִי שְׁעֲדִין תְלוּיָהּ הַבְּהֶמָה בּוֹ. מִפְּרֹשׁ: **{כז}** **וּשְׂתֵי כּוֹי**. וְכֵן שְׂתֵי צְלָעוֹת מִכָּאן וּשְׂתֵים מִכָּאן. וְלְפִי שְׂאוֹתָן צְלָעוֹת מִקְרוּ כְּפִי הַעֲקָץ, לֹא חֵשׁ לְפֹרֵשׁ שְׂתֵי צְלָעוֹת כּוֹי: **{כח}** **הַשְּׂמָאֲלִי**. שְׁנִשְׂאָר יְחִידִי, שְׁכָּל הַבְּהֶמָה מְנִתְחַת לְאַבְרִים מְלַבֵּד זֶה הָרַגְל שְׁנִשְׂאָר עֲדִין בְּאַנְקָלִי. מִפְּרֹשׁ: **{כט}** **בֵּין כּוֹי**. וְהָאִי דְלֹא פְּרֹשׁ וּבֵית עוֹרָה לְחוּץ, הִינּוּ טַעְמָא דְשְׂתֵי צְלָעוֹתֶיהָ מְנַחִים בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו, אִם כֵּן הוּי

בית עזרה לחוץ, אבל גבי דפנות לא פרש לך כלום (היאד נושאן), והיה יכול לשא דפנות על פס ידו, לךד פרש בית עזרה לחוץ. מפרש: {ב} לפי שאין מחברים יחד צריך לתנם בכלי. מפרש. ויותר נראה פרוש הרמב"ם, בןד, קערה: {א} וכד היה נמי סדר הקרבנות, החבתין קודמים לנסכים, מהאי טעמא דשניהן הם מנחה. ונראה לי דפרשן צריך לומר סדרן: {ב} ואם היו קרובין למזבח לא תראה הולכה. מפרש: {ג} שמע. ולאחר קריאת שמע יקטירו את הקטרת, והכי נכון הדבר שיתפללו קדם שיקטירו שום הקטרה, ויעל קרבנם לריח ניחח. מפרש:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

{א} עקר הדת וראשיתו. הרמב"ם: {ב} את העם. עם העם. ועבודה, בשביל עבודה שעשו היו מברכין אחריה רצה כו' ברוך המקבל עבודת עמו ישראל בראון. אי נמי שאותד לבדד בראה נעבד. וברכת כהנים, לברך את העם. רש"י: {ג} והרמב"ם במקום ברכת כהנים כתב שים שלום. ועין תוספות יום טוב: {ד} התוספות הקשו, מאי ברכה היא הואיל ולית בה לא שם ולא מלכות, כלומר דבגמרא אמרינן דכל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה:

פרק ה - משנה ב

{ה} הוא כו'. סבירא ליה מקום שכינה לאו ארח ארעא. גמרא. ולא דמי למשנה וי פרק ה' דפסחים עין שם, משום דהתם מושיט לחברו וחוזר ומקבל, אבל הכא שמוליד עד לכבש והוליד לו, ודאי לאו ארח ארעא. תוספות. ועין תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ג

[ו] ובִּלְשׁוֹן תּוֹרָה נִקְרְאת מְגִבַּעַת, וְהַכֵּל חֲדָא:

פרק ה - משנה ד

[ז] הַכֹּף. כְּדֹא שֶׁכָּחַן בְּנִשְׂיָאִים כֹּף אַחַת מִלְּאָה קְטֹרֶת. גְּמָרָא: **[ח]** גְּדוֹל. וְאָף עַל פִּי שֶׁבִּתְרַקֵּב עֲצָמוֹ לֹא שָׁיָךְ לֹמֵר גְּדוֹל דְּהָא עַל שֵׁם מִדְּתוֹ נִקְרָא תְרַקֵּב, הֵכָא קוֹרְהוּ גְדוֹל בְּעֶרְךָ הַדְּמִיוֹן שְׁאֵלְיוֹ נְדָמָה הַכֹּף, וְהַכֹּף מִחֲזִיק שְׁלֵשָׁה קַבִּין, וְהַטְנִי שְׁנַדְמָה גַם כֹּן לְתִרְקֵב אֵינוֹ מִחֲזִיק אֶלָּא קַבִּים וְחֲצִי: **[ט]** **בְּתוֹכוֹ**. וּבִמְקָרָא כֹּף אַחַת. וְאָמַר הֵרַב אֲבָרְהִם בְּן עֶזְרָא, כֹּל שְׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, זְכָרְהוּ וְנִקְבְּהוּ: **[י]** וְקִשְׂיָא לִי מִדְּתַנְן בְּמִשְׁנָה ב' פֶּרֶק ז' וְכֹף וְכִסּוּיָהּ. וְיֵשׁ לֹמֵר שֶׁכְּשֶׁנִּתֵּן הַכֹּף לְחֻבְרוֹ כְּדִתְנֵן בְּפֶרֶק ו' מִשְׁנָה ג' שֶׁהָיָה נוֹתֵן לוֹ גַם כֹּן כְּסוּי הַבְּזָד:

פרק ה - משנה ה

[יא] הֵכִי תִּנִּי רַבִּי יְהוּדָה בְּיוֹמָא דִּף כ"ה עָמוּד ב', וְכִלּוֹמַר שְׂכָדָּ רַגִּיל לֹמֵר לָזָה שְׁעָמוֹ. אָבֵל אִם יִרְצָה לֹמֵר לְאַחַר אֹו שְׁיִרְצָה לַעֲשׂוֹת הַכֵּל לְבָדוֹ כְּדֹא שֶׁכָּחַן בְּכֵהוּ גְדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, הִרְשׁוּת בְּיָדוֹ. הֵכִי פִּרְשׁוּ בְּתוֹסְפוֹת. אֶלָּא שְׁדַעְתֵּם דְּרַבְּנָן פְּלִיגִי עֲלֵיהּ בְּהָא דְלֹא סְבִירָא לְהוּ דְּבִדְעַת כְּהוּ תַלְיָא מִלְּתָא. וּמִיָּהוּ מוֹדוֹ דְּאִין חוֹזְרִין וּמְפִיִּסִין אֶלָּא דְּהַעוֹמֵד לִימִינוֹ זוֹכָה מִכַּח פִּיִּס. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יב]** כְּתִנָּא קָמָא דְּמִשְׁנָה ד' פֶּרֶק ד' דְּיוֹמָא: **[יג]** כְּלוֹמַר, לְאַחַר שְׂיָרֵד וְלֹא בְּעוֹדוֹ עַל הַמְּזִבַּח אַחַר שֶׁחֲתָה כּוֹי כְּדִי שֶׁתְּהָא מִלְּאָה וְלֹא יִתְפָּזֵר בִּירִידָתוֹ בְּשִׁפּוּעַ הַכֶּבֶשׂ: **[יד]** וְאָף עַל פִּי שְׁמוֹן הַתּוֹרָה אִין אֲסוּר בְּכַבּוּי אֶלָּא כְּשֶׁמִּתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת פָּחַם, יֵשׁ לֹמֵר דְּהֵכָא כִּיּוֹן דְּאֶפְשָׁר בְּלֹא כַבּוּי לֹא הִתִּירוּ הַשְּׁבוּת: **[טו]** לֹא דָק לְמַכְתַּב אֶלִּיבָא דְּהַלְכָתָא, דְּהַלְכָה כְּרַבִּי עֶקִיבָא שְׁאוּמֵר בְּמִשְׁנָה דְּסוּף עֵרוּבִין שְׁאָף מִן הַעֲזָרָה מוֹצִיאִין בְּמַקּוֹם שְׁחִיבִים עַל זְדוּנוֹ כֶּרֶת כּוֹי: **[טז]** לֹא דָק כָּלֵל, שְׁזָה אָף דְּלֹא כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן נָנָס דְּפִלְיָג אֲדַרְבֵּי עֶקִיבָא, דְּהָא תִּנְן הֵתֵם דְּמוֹדָה אָף

פָּרָק ה' - מִשְׁנֵה ו

[יז] הַמְּגֵרָפָה. וְהָיָה לָהּ קוֹל גָּדוֹל. וְלֹא יִתְכַן לומר שֶׁהיא הַמְּגֵרָפָה דִּמְשָׁנָה ח' פָּרָק ג' שֶׁהָיָה כְּלִי שִׁיר חָשׁוּב וַיִּזְרְקֶהוּ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִשְׁבְּרוּ קִנְיָהּ. וְגַם מְגֵרָפָה שְׂגוֹרְפִין בָּהּ הַדָּשׁוֹן אֵי אֶפְשָׁר לומר, שֶׁהָרִי אֵין לָהּ קוֹל. אָבֵל הָיָה זֶה בְּלִי סִפֵּק כְּלִי שְׁלִישִׁי שֶׁמִּשְׁמִיעַ קוֹל וְהָיָה גַם צוֹרְתוֹ כְּצוֹרֶת מְגֵרָפָה : **[יח]** פְּלִגְתָּא דְאִמּוֹרָאֵי בְּפִסְחִים דְּף פ"ב. וְשֵׁם פִּירֵשׁ רִשׁ"י טְמָאִים שֶׁל בֵּית אָב. וְעֵין תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב :

פָּרָק ו

פָּרָק ו' - מִשְׁנֵה א

[א] בְּדָשׁוֹן כו'. וְכַפֵּי הַסֵּדֶר הַשְּׁנוּי בְּמִשְׁנֵתָנוּ שְׁנִיָּהֶם הַקְּדִימוֹ לַכֶּנֶס וְלַצֵּאת קֶדֶם שְׁיִקְטִיר הַמְּקִטִיר. וְכִבֵּר כְּתַבְתִּי בְּסוֹף פָּרָק ג' דְּאִתִּיא כְּאָבָא שְׂאוּל. אָבֵל לְרַבְּנָן, לְאַחַר שֶׁהִקְטִיר נִכְנָס זֶה שְׁזָכָה בְּדָשׁוֹן הַמְּנוֹרָה וּמִיֵּטִיב שְׁתֵּי הַנְּרוֹת. וְכֵן כְּתַב הַרְמְב"ם, וּמְסִיִּם וַיּוֹצֵא זֶה שֶׁהִקְטִיר עִם מְדָשׁוֹן הַמְּנוֹרָה : **[ב]** וְלֹא דִיק, דְּאַחַר זְרִיקָה הוּא שְׁהִיתָה כְּנִיסָה זוֹ : **[ג]** לָאוּ דְּוִקָא, דְּהָא בְּסוֹף פָּרָק ג' יִתְּנוּ וּמְדַלִּיקוֹן מִן הַדּוֹלֵקִים, וַיִּפְרֵשׁ הַר"ב וְאִם אֵין הַנְּרוֹת דּוֹלֵקִין מְדַלִּיקוֹן מִמְּזַבַּח הָעוֹלָה, שְׁמַע מִנָּה דְּכִי יֵשׁ דּוֹלֵקִין שְׁפִיר טְפִי לְמְדַלִּיקָנָהוּ מִנִּיהוּ. וְלֹא בָּא לומר אֶלָּא שְׂאֵין מְדַלִּיקוֹן בְּשׁוּם אֵשׁ אַחַר שֶׁבְּמִקְדָּשׁ, וְלֹא לְמַעוֹטֵי נְרוֹת דְּמְנוֹרָה אִם יֵשׁ בָּהֶם דּוֹלֵקִין. וְעֵין תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב :

פרק ו - משנה ג

[ד] בְּחַפְנָיו. ומשתחוה ויוצא. **[ה]** פָּרוֹשׁ לְפָרוֹשׁוֹ, שֶׁהָיָה שׁוֹפְכוֹ לְצַד מְעָרְב, וְאָף עַל פִּי שָׂרֵב מִן הַקְּטָרֶת נִשְׁפָּךְ בְּשִׁפְיָהּ שֶׁל צַד מְעָרְב, מִכָּל מְקוֹם אֶרֶע שֶׁנִּתְפָּזֵר לְצַד עֲצָמוֹ, וְהָיָה גוֹרְרוֹ מֵה שֶׁנִּתְפָּזֵר לְצַדוֹ וְצוּבְרוֹ גַם כֵּן לְצַבּוֹר הַשִּׁפְיָהּ, וְעַל יָדֵי שֶׁנֶּעֱשָׂה הַכֹּל צָבוֹר נִשְׁתַּהֲהָ הָעֵשָׂן מִלְּבָא. וְלִישָׁנָא דְמַרְדָּד לֹא מִשְׁמַע כּוֹ, דְּלֹא דָמִי לְמַרְדָּדוֹ דְּלַעִיל. וּבִיּוֹמָא פְּרִישׁ רִשׁ״י, צוּבֵר חוּצָה לּוֹ לְצַד מְעָרְב וְהוֹלֵךְ וּמוֹשֵׁךְ יָדוֹ אֵלָיו וְצוּבֵר תְּמִיד בְּמִשְׁיָהּ, וְלֹא יִתְחִיל לְצַבֵּר שֶׁלְּפָנָיו שֶׁמָּא יִכְּוֶה כְּשִׁיפֶשֶׁט זְרוּעוֹ וְיִמְשָׁךְ חוּצָה לּוֹ: **[ו] פְּרִישׁוֹ.** לְשׁוֹן הַרְמַב״ם, וְאַחַר שֶׁאָמַר, יִפְרִישׁוּ כָּל הָעָם:

ז

פרק

פרק ז - משנה א

[א] דְּהָא דְּכָתִיב וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ [ויקרא טז], דְּרִשְׁיֵנוּ בְּמִנְחוֹת דְּקֹדֶשׁ הוּא הַהִיכָל בְּאֵל יָבֵא, וְאֵל מִבֵּית לְפָרְכָת כּוֹי בְּמִיתָה. וּמְלִשׁוֹן הַר״ב מִשְׁמַע דְּכָל הַשְּׁתַּחֲוָיָה שָׂרְיָא וְלֹא הוּיָא שְׁלֵא לְצַרְךָ. וְעֵינֵי תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ב] שִׁשְׁמַע כּוֹי.** עַל יָדֵי פְּעֻמוֹנֵי זָהָב שֶׁבְּשׂוּלֵי הַמַּעִיל: **[ג] יוֹצֵא.** פָּרוֹשׁ, יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ בְּאֶשֶׁר הוּא שֵׁם וְרוּצָה לְכַנֵּס לַהִיכָל, קָדָם הוּא וְהַגְּבִיָּה כּוֹי. אָבֵל הַרְמַב״ם הָעֵתִיק כּוֹי וְיִכְנֵס לַהִיכָל וְיִשְׁתַּחֲוֶה וְכִיּוֹן שִׁישְׁמַע הַסֵּגָן קוֹל רִגְלָיו שֶׁל כְּהֵן גְּדוֹל שֶׁהוּא יוֹצֵא מִגְּבִיָּה לּוֹ אֶת הַפְּרָכָת. נִרְאָה דְּשֶׁהוּא יוֹצֵא הֵינּוּ מִהַהִיכָל כּוֹי. וְקִשָּׁה, דְּלָמָּה לֹא מִגְּבִיָּה נִמְי בְּכַנִּיסָתוֹ לְשֵׁם. וְנִרְאָה לִי שֶׁהָיָה הַפְּרָכָת כָּל הַיּוֹם מִגְּבִיָּה וְעוֹמֵד עַל יָדֵי קְשָׁרִים וְיִתְרוֹת לְכַנֵּס וְלְצַאת הַכְּהֻנִּים הַצָּרִיכִים לְעִבּוּדֵת מְנוּרָה וּמִזְבֵּחַ פְּנִימִי, אֲלָא שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָס הַכְּהֵן גְּדוֹל הָיוּ מְסִירִים הַפְּרָכָת מִהַקְּשָׁרִים וְיִתְרוֹת כְּדִי שִׁיְהֵא נִתְּלָה עַל עֲמֻדוֹ, וְכַבּוּד גְּדוֹל נֶעֱשָׂה לּוֹ לְכַהֵן גְּדוֹל בְּזָה לְהַצְנִיעַ אַחֲרָיו הַקֹּדֶשׁ כְּאִלּוּ מִתְיַחַד שֵׁם עִם הַשׁוֹכֵן בְּבֵית בְּרוּךְ הוּא, וּלְפִיכָךְ אַחַר שֶׁחָזַר וְרָצָה לְצַאת הַצָּרְךָ לְהַגְּבִיָּה, וְלֹא כֵן בְּשַׁעַת כְּנִיסָתוֹ. כֵּן נִרְאָה לִי:

פרק ז - משנה ב

ד לשון הרמב"ם, רומז אל כל הכהנים שקראו בלשכת הגזית ואחר כך עשו מן העבודות מה שעשו: **ה** שזכר אותם ואמר שגמרו עבודתן תחלה ועמדו על מעלות האולם קדם שנגיעו שאר אחיהם העוסקים בהעלאת אברי התמיד. הרמב"ם. וכן כתב בחבורו שאחר שמעלין האברין למזבח מתחילין אלו שעל מעלות האולם ומברכין ברפת כהנים וכו':

פרק ז - משנה ג

ו להקטיר. על שם שעולה קטור ותמרות עשן מן החלבים והאברים קרי להו בלשון הקטרה. עין תוספות יום טוב: **ז** דאלו סמיכה דקרא לא אשכחן אלא בחיים ולא בשחוטין: **ח** השני כו'. האי נמי משום יקרא דכהן גדול, וכעין קריאת כהן גדול ביום הכפורים: **ט** לנסוף. הוא הדין להעלות סלת והקטרת החבתין, אלא דלא תני אלא אלו שנתחדש בהם דבר בכהן גדול: **י** שאין אומרים שירה אלא על היין, כדיליף בגמרא מקרא. ופרשו התוספות, אין אומרים שירה על שום אכילת מזבח, כגון זריקת דמים ונסוף המים, כי אם על היין. אבל ודאי מצינו שירה בלא יין, כגון הלל בשחיטת פסחים: **יא** תקעו. לפי שאפשר לאדם שלא יראה הנפת הסודרים כשיפנה לבו לדבר אחר, ואי נמי כשהיו בתוך הלשכות או בהר הבית לא בעזרה, אבל קול התקיעות אי אפשר שלא ישמעם, ולפיכך תקעו כדי שיפנו לראות בהנפת הסודרים. נראה לי: **יב** בצלצל. כלי זמר אחרים היו גם כן שם, אלא שזה היה כלי זמר מיוחד שאין שם אלא הוא, וקול גדול היה לו והוא המתחיל, וממנה מיוחד היה לו: **יג** ובמשנה ה' פרק ה' דסכה כתב הר"ב, שבשיר היו שלשה פרקים שמפסיקים בו, ומשמע דלא קחשיב להנד דהכא כו', יש לומר משום דאפשר בלא הם על ידי הסודרים כו'. אי נמי, תנאי ניהו. עין תוספות יום טוב: **יד** העם. כל העם שבעזרה:

פרק ז - משנה ד

טו לה' כו'. כל המזמור. רש"י: **טז** ונתעלה וישב במרום דגמת שכנו בעירו וחר קדשו. רש"י: **יז** ולשון הרמב"ם, שעליה יהיה הדין והדינין.

עד כאן. ואסיפא דקרא קימי, בקרב אלהים ישפט. ובגמרא דראש השנה
שם, על שום שגלה ארץ בחקמתו והכין תבל לעדתו. פרש רש"י שגלה ארץ
מקום מצב עדתו: **[יח]** לחיי. והר"ב העתיק לחי העולמים. ושניהם צדקו
יחדיו. שאם אתה אומר לחיי העולמים, הפונה להשם יתברך שהוא חיי
העולמים כלם, פענן שנאמר ואתה מחיה את כלם. ואפלו אם תאמר חיי
העולם הוא נכון, כי הוא סמוך משם חיים שלא נמצא נפרד בלשון הקדש.
וכשאתה אומר חי העולמים גם כן נכון, ותהיה הקריאה חי בציר"י, פענן
שנאמר וישבע בחי העולם ^[דניאל יב], שהוא סמוך, ויהיה ענינו חיים של
העולמים והוא השם יתברך שהוא חיותו של עולם כאמור. מה שאין כן
חי בפת"ח, שאינו סמוך, יהיה ענינו העולם שהוא חי, ואין העולם עצמו
חי על צד האמת. כן כתב הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב: **[יט]** לאפוקי
ממאן דאמר תרי חרוב, שנאמר ^[הושע ו] יחינו מימים. גמרא: